

Urszula Stankiewicz

Brańsk, st. 1, gm. loco, woj.
białostockie, AZP 45-83/1

Informator Archeologiczny : badania 29, 83-84

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ślady osadnictwa wczesnobrązowego są reprezentowane przez kilkanaście przedmiotów krzemianych, wśród których na uwagę zasługuje grocik sercowaty.

Z okresu wczesnolateńskiego pochodzą jedynie niezbyt liczne fragm. ceramiki naczyniowej.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Badania zakończono.

Żółwin, st. 30, gm. Międzyrzecz, woj. gorzowskie — patrz: środkowa i późna epoka brązu

Żółwin, st. 8, gm. Międzyrzecz, woj. gorzowskie — patrz: wczesna epoka żelaza

Żubrow, st. 1, gm. Sulęcın, woj. gorzowskie — patrz: wczesna epoka żelaza

---

WCZESNE ŚREDNIOWIECZE

**Będzin, st. 2 Góra Zamkowa
gm. loco, woj. katowickie
AZP 97-48/15**

Muzeum Zagłębia w Będzinie

Badania prowadziła mgr A. Rogaczewska. Finansowane przez Muzeum Zagłębia w Będzinie. Piąty sezon badań. Cmentarzysko wczesnośredniowieczne. Osadnictwo ludności kultury lużyckiej.

W 1995 r. przebadano 130 m² powierzchni stanowiska. Badaniami objęto teren przylegający od zachodu i północy do odkrytego w 1991 r. cmentarzyska z XII-pol. XIII w. Udało się ustalić jego północną granicę. Odkryto 20 grobów, podwyższając ich ogólną liczbę do 57 (nie licząc luźnych znalezisk kości z grobów zniszczonych). Nie uległy zmianie ustalenia w sprawach chronologii i obrządku pogrzebowego. Zaobserwowano obniżenie się wskaźnika procentowego grobów wyposażonych do pochówków bez inwentarza, co potwierdza charakter cmentarzyska. Natrafiono na szczególnie bogato wyposażony grób młodej kobiety — inwentarz obejmował srebrne kabłączki, pierścionki i okazałą kolię z kamieni półszlachetnych i szkła.

Wydobyto liczne przedmioty związane z osadnictwem wczesnośredniowiecznym.

W północno-zachodniej części wykopu natrafiono na bogatą w zabytki warstwę po osadzie ludności kultury lużyckiej ze śladami palenia ognia i poniżej na związane z nią pozostałości obiektów stałych, jak wkopy po słupach i dna jam gospodarczych z ułamkami naczyń, kośćmi i fragm. muszli.

Biskupin, st. 2a, gm. Gąsawa, woj. bydgoskie — patrz: wczesna epoka brązu

---

**Brańsk, st. 1
gm. loco, woj. białostockie
AZP 45-83/1**

Konserwator Zabytków Archeologicznych na woj. białostockie

Badania prowadziła mgr Urszula Stankiewicz (Muzeum Okręgowe w Białymstoku). Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora

Zabytków w Białymstoku i Urząd Miasta w Brańsku. Trzeci sezon badań. Grodzisko (XII-XV w.).

Kontynuowano badania w południowo-zachodniej partii stanowiska, koncentrując się na rozpoznaniu systemu fortyfikacyjnego tej części grodu. Przebadano 85 m² powierzchni. Odsłonięto kolejny fragm. fosy, elementy drewnianych konstrukcji na hipotetycznej linii wału nie istniejącego w tym miejscu od II wojny światowej oraz fragm. obiektu użytkowego.

Fosa w badanej partii o szerokości 5,8-6,3 m, z dwoma wydzielającymi się korytami o zbliżonych głębokościach (0,64-0,8 m) i różnych szerokościach (2,4; 3,6-3,9 m), była zagłębiona w piaszczyste podłoże. Jedna jej ściana miała konstrukcje szalunkowe. W wewnętrznym brzegu fosy, w różnych odstępach występowały pojedynczo wbijane słupy, do których od strony brzegu przylegała całą swą szerokością deska lub prostokątne w przekroju bierwiono. Koryta wypełnione były warstwami zasypiskowymi z niewielką ilością materiału zabytkowego, głównie średniowiecznego. W badanej partii fosy nie stwierdzono występowania poziomu akumulacji naturalnej. W odległości 3,6-4 m od brzegu fosy w kierunku majdanu odsłonięto kolejne elementy konstrukcji drewnianych. Tworzyły je pionowo wbite słupy oraz opalone, nadpalone i rozrzucone fragm. desek. Konstrukcja zalegała na głębokości 0,9 m od darni, na warstwie gliny barwy brunatnożółtawej, przemieszanej z ziemią o intensywnie brunatnym, niemal czarnym zabarwieniu, z dużą ilością drobnych okruchów drewna i próchna. Konstrukcję pokrywa płat przepalanej gliny koloru ceglasto-żółtego, o miąższości 0,14-0,28 m. Na poziomie zalegania konstrukcji znaleziono fragm. cegły palcówki i fragm. ceramiki, głównie średniowiecznej.

Pomiędzy fosą i linią dookólnych wałów grodziska stwierdzono występowanie zniwelowanej warstwy żółtego piasku, tworzącego przestrzeń o szerokości 3,6-4 m. W połowie jej szerokości, w odległości 1,6-1,8 m od wewnętrznej ściany fosy, odkryto relikty umocnień drewnianych. Tworzyły je 2 rzędy pali, w przekroju trójkątnych, wbitych pod kątem ostrym w stosunku do siebie oraz piaszczystego podłoża. Długość konstrukcji wynosi 2,3 m, zachowana wysokość pali — 0,3-0,53 m. Pierwotna wysokość była zapewne większa, gdyż konstrukcja zarysowała się na głębokości 0,75 m od darni, w postaci dwu równoległych do siebie smug próchna. W konstrukcji i jej sąsiedztwie nie znaleziono materiału zabytkowego.

W wykopie przecinającym płaszczyznę stanowiska z północy na południe odkryto w odległości 7,6 m od zewnętrznej ściany fosy (pomiar wykonano wzdłuż północno-wschodniej ściany profilowej wykopu), na głębokości 55-60 cm od poziomu darni, fragm. obiektu użytkowego, prawdopodobnie mieszkalnego, z ceramiką wczesnośredniowieczną.

Materiał zabytkowy cechuje duża różnorodność oraz znaczna rozpiętość chronologiczna. Dominuje materiał ceramiczny znacznie rozdrobniony oraz osteologiczny. Ze stu czterech przedmiotów znalezionych w tym sezonie wykopaliskowym, a zaliczonych do zabytków wydzielonych, najciekawszymi są: nożyk żelazny w oprawce kościanej, zdobiona hetka kościana, nożyce i klamry żelazne, pierścionek brązowy, miniaturowe naczynko o wypale redukcyjnym oraz wczesnośredniowieczne naczynie ze znakiem garncarskim.

Na podstawie uzyskanego materiału zabytkowego wstępnie obiekt należałoby datować na okres 2. poł. XI-2. poł. XV w. Dalsze badania powinny wykazać, czy najstarsze osadnictwo miało charakter obronny czy otwarty.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.